

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การเข้าถึงและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสมมุติฐานว่ามีความแตกต่างระหว่างนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดกรมสามัญศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา รวมทั้งนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีตัวแปรด้านเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคมในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เป็นหลัก โดยการใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เป็นส่วนเสริมโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต

การวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม (Survey Research)

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ ตัวแทนนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงปีการศึกษา 2545 สุ่มเลือกมาจากประชากรที่ได้กล่าวถึงในข้างต้น จำนวน 300 คน โดยแบ่งเป็น

1.ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนเอกชนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 100 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือก นักเรียนจากโรงเรียน เซนต์จอห์น วิทยาลัย เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากโรงเรียนเซนต์จอห์นเป็นโรงเรียนเอกชน ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาตั้งอยู่ในเขตตัวเมือง หรือเรียนได้ว่าเป็นจุดใจกลางของกรุงเทพมหานครหนึ่ง และนักเรียนที่จะสามารถเรียนในโรงเรียนนี้ได้ นั้นต้องเป็นนักเรียนที่มีฐานะทางบ้านดี หรือจะเรียกได้ว่ามีฐานะทางการเงินดีนั่นเอง และผู้วิจัยต้องการใช้นักเรียนจากโรงเรียนเซนต์จอห์น เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ เพราะมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี และเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสูง เนื่องจากสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ดีนั่นเอง

2.ตัวแทนนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 100 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือก นักเรียนจากโรงเรียน แจงร้อนวิทยา เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากโรงเรียนแจงร้อนนั้นเป็นโรงเรียนของรัฐบาลในสังกัดกรมสามัญศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตรอยต่อของ

กรุงเทพมหานครกับอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนแจกร้อน โดยมากนั้นจะมีที่อยู่อาศัยในเขตราชบุรีบูรณะหรืออยู่ในเขตบริเวณที่ใกล้โรงเรียนนั่นเอง และผู้วิจัยต้องการใช้นักเรียนจากโรงเรียนแจกร้อนเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ มีการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้น้อยเนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ค่อนข้างไปต่ำ นั่นเอง

3. ตัวแทนนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกนักเรียนจากโรงเรียนประชาณีเวศน์ เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างนี้ เนื่องจากเป็นโรงเรียนรัฐบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร ถึงแม้ว่าโรงเรียนประชาณีเวศน์จะตั้งอยู่ในเขตประชาชื่น แต่ผู้วิจัยต้องการใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของ นักเรียนที่มีความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีได้ในระดับปานกลาง เนื่องจากเด็กนักเรียนที่เรียนโรงเรียนนี้เป็นนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างไปถึงสูง

โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปซึ่งจะถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร และพื้นฐานทางด้านครอบครัวของเด็ก และบิดามารดา

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่นการเป็นเจ้าของ หรือการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระดับความสามารถและความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ หลังจากที่ผู้วิจัยได้เลือกตัวแทนของแต่ละกลุ่มได้ตามที่กล่าวมาในเบื้องต้นแล้วนั้น ในครั้งแรกผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเข้าไปติดต่อเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน รวมทั้งได้ทำการฝากแบบสอบถามไว้กับทางโรงเรียนเพื่อให้ช่วยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนในสังกัด จากนั้นอีก 1 อาทิตย์ผู้วิจัยได้กลับไปโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อรับแบบสอบถามคืนในวันและเวลาที่ได้นัดหมายในการที่จะเข้าสัมภาษณ์ตัวแทนของผู้บริหารของทั้ง 3 โรงเรียน วิธีการแจกแบบสอบถามนั้นทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ครูประจำรายวิชาคอมพิวเตอร์เป็นผู้แจกแบบสอบถามให้นักเรียนกรอกในชั่วโมงเรียน และจากแบบ

สอบถาม 300 ชุด แยกเป็นโรงเรียนละ 100 ชุด ผู้วิจัยได้รับคืนทั้งสิ้น 285 คิดเป็นเพศชายทั้งสิ้น 139 คน เพศหญิง 146 คน แยกเป็นนักเรียนจากโรงเรียนเซนต์จอร์จัน รวมทั้งสิ้น 97 คน เป็นเพศชาย 53 คน เพศหญิง 44 คน จากโรงเรียนประชานิเวศน์ 90 คน แยกเป็นเพศชาย 47 คน เพศหญิง 43 คน และจากโรงเรียนแจรงร้อน 98 คน แยกเป็นเพศชาย 39 คน เพศหญิง 59 คน

การวิจัยโดยการสัมภาษณ์ (Interview)

โดยวิธีการสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน โดยมีรายชื่อและตำแหน่งดังต่อไปนี้

โรงเรียนเซนต์จอร์จัน วิทยาลัย

1.อาจารย์วิศิษฐ์ สายพรหม	อาจารย์ใหญ่
2.อาจารย์ทินกร เรืองวิทย์	อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์

โรงเรียนประชานิเวศน์

1.อาจารย์กนิษฐ์ กุลครรชิต	หัวหน้างานคอมพิวเตอร์
2.อาจารย์ฉวีวรรณ พินิจ	หัวหน้างานแนะแนว

โรงเรียนแจรงร้อนวิทยา

1.อาจารย์นเรศวร์ พัฒน์พันธุ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
2.อาจารย์ชาญเกียรติ ชูสังข์	หัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

คำถามที่ใช้เป็นแนวสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะศึกษาดังนี้

นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อให้ได้รับทราบถึงนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากน้อยเพียงใด ในปีหนึ่ง ๆ รวมถึงนโยบายด้านเทคโนโลยีในอนาคต

งบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงงบประมาณในการใช้จ่ายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายด้านสารสนเทศของแต่ละโรงเรียนอย่างไร

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน เพื่อทราบถึงการจัดรายวิชาการเรียนการสอน จำนวนชั่วโมง เนื้อหา การเรียนในเชิงการปฏิบัติ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียน

การวิจัยโดยการสังเกต (Observation)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้วิธีการสังเกต (Observation) ในขณะที่ได้เดินทางไปเก็บข้อมูลจากทั้ง 3 โรงเรียน กล่าวคือในวันที่ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้บริหารของโรงเรียนต่าง ๆ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาในการที่ผู้บริหารได้พาเดินเยี่ยมชม ในจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน ตามประเด็นเนื้อหาที่ได้พูดคุยกันในช่วงสัมภาษณ์ รวมทั้งตัวผู้วิจัยเองได้ใช้วิธีการสังเกต บรรยากาศต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ห้องที่ใช้ในการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ความใหม่หรือความทันสมัยของอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี บรรยากาศช่วงที่ใช้ในการเรียนการสอน ความกระตือรือร้นของนักเรียนในชั่วโมงเรียน อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีในโรงเรียน รวมไปถึงการมีระบบเสียงตามสายใช้งานหรือไม่ในโรงเรียน และการมีระบบอุปกรณ์เทปช่วยสอนอย่างน้อยแค่ไหนในห้องสมุดของโรงเรียน รวมทั้งบรรยากาศการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนไปพร้อมกัน อีกทั้งการสังเกตการใช้บริการห้องสมุด หรือห้องคอมพิวเตอร์ในช่วงพัก หรือช่วงเลิกเรียนของนักเรียน อาจารย์และบุคลากรในโรงเรียน